Bruksanvisning
VarioHID 40

Ver. 1.0

1. Innehåll

1. Innehåll 2
VisioBraille – att se med andra ögon 4
1. Om denna handbok 5
2. Om VarioHID 40 6
2.1 Enhetsbeskrivning 6
2.2 Enhetens ovansida 6
2.3 Enhetens vänstra sida 7
2.4 Avsedd användning 7
2.5 Ingående delar 8
3. Komma igång 8
3.1 Anslutning 8
3.2 Installation av drivrutin 8
4. Funktionsbeskrivning 9
4.1 Avstängning och energisparläge 9
4.2 Växla driftläge 9
4.3 Vända på punktdisplayen 10
4.4 Självtest 10
4.5 Information om VarioHID och HID-punktskrift 11
5. Arbeta med skärmläsare 12
5.1 JAWS 12
5.2 NVDA 15
5.2 VoiceOver 16
5.3 Dolphin and Supernova Magnifier 17
5.4 BRLTTY 18
5.5 Narrator 19
6. Underhåll och hjälp 19
6.1 Rengöring och skötsel 19
6.2 Firmware updates 19
6.3 Felsökning 19
6.4 Defekter och reparation 20
7. Säkerhetsanvisningar 21

8. Tekniska data 23
9. Juridisk information 24
9.1 CE överensstämmelse 24
9.2 Återvinning 24
9.3 Garanti 24
9.4 Tillverkarinformation 25
9.5 Dokumentation och upphovsrätt 26

VisioBraille – att se med andra ögon

Kära kund,
I många år har VisioBraille stått för videoförstorare i VISIO-familjen och punktskriftsskärmar i VARIO-serien. Sedan 2025 är VisioBraille ett varumärke som tillhör LUCAS components GmbH i Tyskland. Våra produkter, vårt team och vår verksamhet i Jena är desamma som tidigare, liksom dina kontaktpersoner.
Våra hjälpmedel gör tryckt och elektronisk information tillgänglig: elektroniska förstorare för personer med nedsatt syn och taktila skärmar för återgivning av punktskrift. På arbetet, under utbildning eller i vardagslivet – överallt där tillgången till det skrivna ordet är avgörande för din självständighet.
Våra produkter utvecklas och tillverkas i Tyskland. Utveckling, produktion och reparation sker på samma plats. Det är därför vi även efter många år kan ge dig kvalificerad vägledning och reparera din enhet. När det gäller ergonomi, byggkvalitet och hållbarhet håller vi den höga standard som krävs för hjälpmedel som används dagligen.
Om du har frågor om din enhet kan du nå oss per telefon på +49 3641 6686 133 eller via e-post till visiobraille@lucas-jena.de. Där får du prata med specialister som är väl förtrogna med din utrustning. För rådgivning nära dig står vårt återförsäljarnätverk till ditt förfogande.
Vi hoppas att du får stor nytta av din enhet.

Ditt VisioBraille-team i Jena.

1. Om denna handbok

Grattis till köpet av punktskriftsskärmen VarioHID 40 från VisioBraille. Denna handbok beskriver punktskriftsskärmens funktioner, hur den installeras och hur den används tillsammans med skärmläsare. Den vänder sig till alla användare av enheten. Inga förkunskaper om punktskriftsskärmar krävs. Enheten levereras redo att användas; det krävs bara några få steg för att komma igång.
Denna handbok är en del av enheten. Läs igenom den innan du använder enheten för första gången, förvara den lättillgängligt och se till att den följer med om enheten byter ägare.
Längst bak i handboken hittar du våra kontaktuppgifter samt numret till vår supportlinje. Du är varmt välkommen att höra av dig till oss om du har frågor eller synpunkter.
Vi hoppas att du får stor nytta och glädje av din nya punktskriftsskärm.

Konventioner och förkortningar
Anmärkningar och varningar presenteras i denna handbok på följande sätt:

Obs! En notering innehåller viktig tilläggsinformation, tips eller förklaringar som gör det lättare att förstå saker eller hjälper dig att utföra ett steg.

Varning En varning anger en möjlig fara. Om en varning ignoreras kan det leda till personskador, sakskador eller skador på enheten. Varningar måste därför alltid beaktas och de beskrivna säkerhetsåtgärderna följas.

2. Om VarioHID 40

2.1 Enhetsbeskrivning

Här beskrivs reglagen och anslutningarna på VarioHID 40.

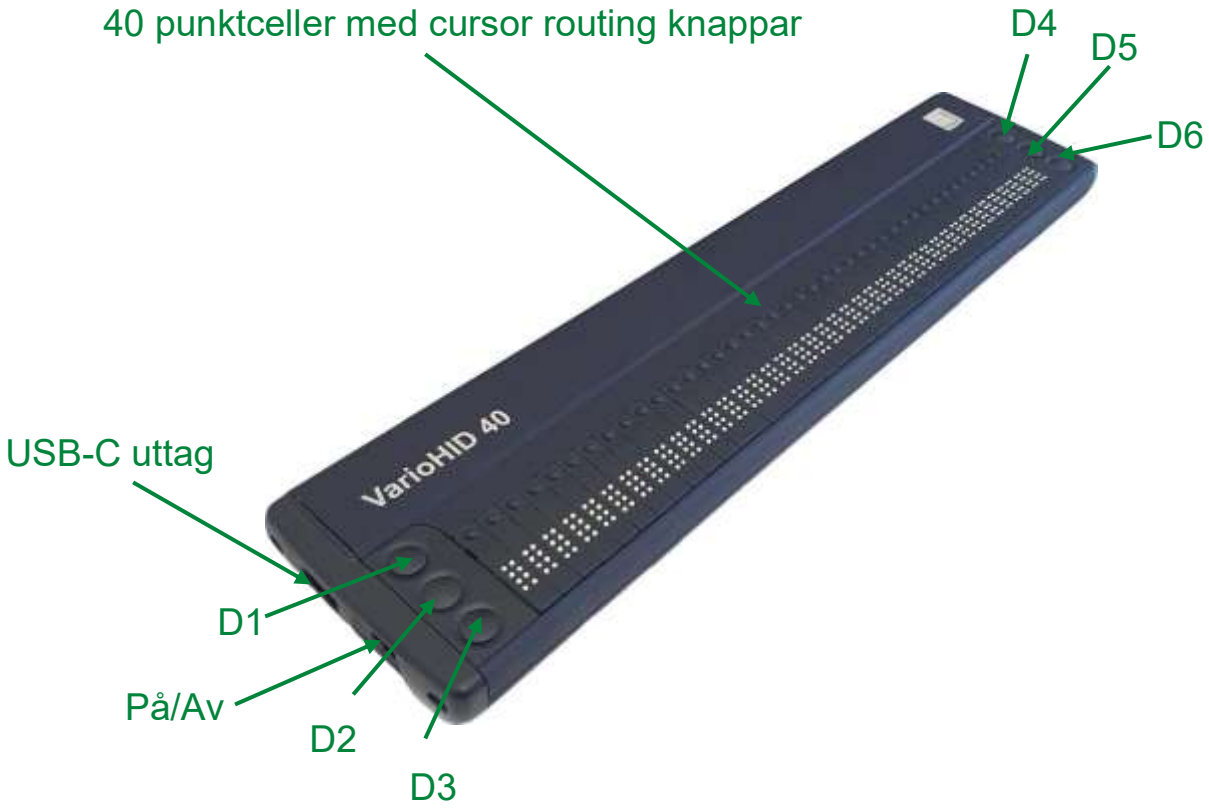

2.2 Enhetens ovansida

På ovansidan av VarioHID 40, längs framkanten, sitter läsraden med 40 punktskriftsceller, där varje cell kan visa åtta punkter. De 40 små cursorroutingknapparna bakom dessa gör att du kan hoppa direkt till ett specifikt tecken på den visade raden.

Till vänster och höger om punktskriftsraden finns tre rundade, välvda knappar på vardera sida. Dessa är betecknade D1, D2 och D3 till vänster, samt D4, D5 och D6 till höger – en uppställning som motsvarar de sex punkterna i ett punktskriftstecken. Knapparna kan tryckas in var för sig eller i kombination; vilka kombinationer som används beror på vilket skärmläsarprogram du använder. Detaljerad information finns i

kapitel 5. Grundfunktionerna är snarlika i de flesta skärmläsare. Använd knapparna D1 och D3 för att flytta punktskriftsraden uppåt eller nedåt, och D2 och D5 för att flytta den åt vänster eller höger. Med markörstyrningsknapparna hoppar du direkt till ett visst tecken eller element. Knapparna D4 och D6 har olika funktioner beroende på vilket skärmläsarprogram som används – de kan till exempel användas för att växla lägen eller koppla samman systemmarkören eller ändra visningsläget. Med VoiceOver kan du använda dem för att växla navigeringsnivå. I kombination med D1 och eventuellt D3 når du en andra nivå för dirigering.

2.3 Enhetens vänstra sida

USB Type-C-porten sitter på vänster sida av VarioHID 40. Det speciella med denna kontakt är att den är vändbar: du kan sätta i den åt vilket håll som helst, vilket gör att den inte kan anslutas felaktigt. VarioHID 40 ansluts till datorn via USB-porten med hjälp av den medföljande kabeln, som även förser enheten med ström.
Strömbrytaren sitter framför USB-porten. Skjut reglaget mot USB-uttaget för att slå på VarioHID 40.

2.4 Avsedd användning

VarioHID 40 är en punktdisplay för visning av text med punktskrift. Den är avsedd för användning vid arbetsplatser i bostäder och kommersiella lokaler. Den förväntade livslängden är 7 år, förutsatt att det rekommenderade underhållsintervallet på 2 år följs. Rekond av enheterna får endast utföras av tillverkaren eller ett auktoriserat företag.

2.5 Ingående delar

Läs säkerhetsanvisningarna och kontrollera att leveransen är komplett och korrekt.

- Punktskriftsskärmen VarioHID 40
- USB-kabel (typ C till typ C)
- USB-kabel (typ C till typ A)
- Användarhandbok

Spara förpackningen så att du kan skicka enheten på ett säkert sätt om den behöver repareras. Otillräcklig emballering kan leda till att garantin upphör att gälla. Om du behöver nytt transportemballage, kontakta tillverkaren eller din återförsäljare.

Enheten får endast förvaras i slutna, torra utrymmen i original- eller serviceförpackningen, i enlighet med de tekniska data som anges i kapitel 8.

3. Komma igång

3.1 Anslutning

VarioHID 40 ansluts med den medföljande USB-kabeln:
Anslut den smala änden av USB-C-kabeln till uttaget i fördjupningen på enhetens baksida, på vänster sida. Anslut den andra änden till en USB-port på datorn.
För att slå på punktdisplayen, skjut reglaget på enhetens vänstra sida mot USB-porten.

3.2 Installation av drivrutin

Ingen drivrutin krävs för att använda VarioHID 40. Beroende på skärmläsare och driftläge identifieras enheten antingen automatiskt, eller så måste ett lämpligt tillägg för skärmläsaren installeras eller aktiveras; vid behov kan även en specifik tangentkonfiguration behöva väljas. Mer information om inställning och användning tillsammans med skärmläsare finns i kapitel 5.

4. Funktionsbeskrivning

4.1 Avstängning och energisparläge

För att stänga av enheten skjuter du reglaget framåt, det vill säga bort från USB-uttaget, eller så drar du ur USB-kabeln. Du behöver inte stänga av VarioHID 40 innan du kopplar ur den. Reglaget är praktiskt om du ofta byter läge eller använder en USB-port med ständig strömförsörjning. Exempel på detta är bärbara datorer som laddar smartphones även när de är avstängda, eller datorer som är påslagna hela tiden.
Om punktskriftsvisningen förblir oförändrad i fem minuter går VarioHID 40 in i strömsparläge. Den vaknar igen så snart du trycker på en tangent eller när skärmläsaren uppdaterar visningen. En blinkande markör från skärmläsaren förhindrar att enheten går in i strömsparläge. Hur du stänger av denna funktion beskrivs i dokumentationen för din skärmläsare.

4.2 Växla driftläge

VarioHID 40 har tre driftlägen som skiljer sig åt beroende på vilket kommunikationsprotokoll som används: protokollet "VarioHID" samt protokollet "VarioClassic" i två varianter – "Classic" och "BRLTTY" – avsedda för olika skärmläsare.
Protokollet "VarioHID" använder det inbyggda HID-protokollet för punktskrift, vilket innebär att inga drivrutiner eller tillägg för skärmläsare krävs. Det enda kravet är att skärmläsaren har stöd för HID-baserad punktskrift. Allt fler tillverkare av skärmläsare anammar detta universella protokoll och ersätter därmed komplicerade, specifika lösningar.
Protokollen av typen "VarioClassic" bygger på VisioBraille HID-protokollet och säkerställer därmed kompatibilitet med tidigare Vario-punktdisplayer. För vissa skärmläsare krävs tillägg för att använda dessa.
Du väljer läge genom att hålla in en av motsvarande tangenter på enheten – D4, D5 eller D6 – samtidigt som du slår på den. Det valda läget sparas även när enheten stängs av. Det aktuella läget visas längst till höger i startmeddelandet. Dessa lägen, eller kommunikationsprotokoll, är kompatibla med följande skärmläsare:

- D4 – ”VarioHID”-protokoll: JAWS / FUSION från version 2026, NVDA från version 2021.3, VoiceOver (macOS, iOS), Windows Berättare från version 2026.
- D5 – ”VarioClassic”-protokoll (”Classic”): JAWS / FUSION, VoiceOver (macOS, iOS), NVDA, Dolphin samt äldre

skärmläsare.som inte stöder HID-punktskrift
- D6 – ”VarioClassic”-protokoll (”BRLTTY”): BRLTTY för Linux, Android, Windows, ChromeOS.

Du hittar detaljerad information om hur du använder lägena, eller protokollen, tillsammans med de olika skärmläsarna i kapitel 5.

4.3 Vända på punktdisplayen

VarioHID 40 kan användas i ett läge som är roterat 180 grader. Vissa användare föredrar detta eftersom den bakre delen då kan fungera som ett handlovsstöd; punktskriftsmodulerna hamnar då längst bak, med navigeringsknapparna framför sig. Displayknapparnas orientering ändras i enlighet med detta. Om startmeddelandet visas upp och ner när du slår på enheten, innebär det att orienteringen är vänd.
Du ändrar orienteringen genom att hålla inne de mittersta displayknapparna D2+D5 samtidigt som du slår på punktskriftsskärmen. Upprepa proceduren för att återgå till den ursprungliga orienteringen. Inställningen sparas även när enheten stängs av.

4.4 Självtest

Självtestet används för rengöring och för att kontrollera funktionerna hos VarioHID 40. Med hjälp av självtestet kan du kontrollera att punktskriftsmodulerna samt alla displaytangenter och markörflyttningstangenter fungerar som de ska. Ingen dator krävs för detta. Du startar självtestet genom att hålla inne tangenterna D1 och D6 samtidigt som du slår på enheten.

Steg ett: alla stift uppe

Efter start är alla stift i samtliga punktskriftsmoduler uppfällda. Känn längs raden: varje punkt ska vara uppe.
Tryck sedan på valfri navigerings- eller visningstangent för att gå vidare till steg två.

Steg två: den rörliga punkten

Samma enstaka punkt rör sig nu över alla punktskriftsmoduler med halvsekundsintervall: först den vänstra kolumnen uppifrån och ned, sedan den högra kolumnen nedifrån och upp. Efter åtta steg börjar cykeln om. Varje stift aktiveras en gång.

Steg tre: kontroll av tangenterna

Så länge du håller en tangent nedtryckt avbryter testet cykeln och visar istället det motsvarande mönstret. När du släpper tangenten fortsätter

cykeln. Följande tabell visar tangenterna och deras funktioner:

Du trycker	Displayen visar
Routingknapp	alla åtta punkter i motsvarande punktskriftsmodul
D1	första raden med punkter på alla punktskriftsmoduler
D2	andra raden med punkter på alla punktskriftsmoduler
D3	tredje raden med punkter på alla punktskriftsmoduler
D4	fjärde raden med punkter på alla punktskriftsmoduler
D5	vänster kolumn med punkter på allapunktskriftsmoduler
D6	Höger kolumn med punkter på allapunktskriftsmoduler

Om du håller flera tangenter samtidigt läggs mönstren ovanpå varandra. Detta gör att du kan kontrollera rader, kolumner och enskilda moduler mot varandra.

Steg fyra: Avsluta självtestet
Självtestet kan avslutas på två sätt:

Alternativ 1: Du låter bli att använda enheten i fem minuter. Då visas startmeddelandet igen, och punktdisplayen kan återigen styras av ett skärmläsarprogram.

Alternativ 2: Du stänger av punktdisplayen med hjälp av strömbrytaren på vänster sida. Efter en omstart är självtestet avslutat.

4.5 Information om VarioHID och HID-punktskrift

HID-braille är en standard som gör att punktdiplayer kan fungera utan en egen drivrutin. Operativsystemet identifierar enheten som ett tangentbord eller en mus, och skärmläsaren kommunicerar med den via samma gränssnitt. Du ansluter din Vario och kan börja läsa direkt, utan att behöva installera något.
En standard definierar dock även vilka reglage som överhuvudtaget finns tillgängliga. HID-braille har en fastställd lista för detta: punkttangenter, mellanslagstangent, markörflyttningstangenter (routing-tangenter), vipptangenter, styrspak, styrkors (D-pad) samt de två navigeringsknapparna för förflyttning i texten (panning-tangenter). Dessutom finns generiska tangenter utan fördefinierad funktion. En sådan tangent utför ingenting förrän den har tilldelats en specifik uppgift. Därför har vi mappat de sex tangenterna på enheten till styrkorset och de två navigeringsknapparna. De flesta skärmläsare har en förinställd mappning för dessa reglage. Det innebär att du kan använda en VarioHID 40 även om ingen anpassad tangentkonfiguration har ställts in.

De tidigare D-numreringarna motsvarar nu följande namn och funktioner:

- D1 heter nu ”dpadUp” och fungerar som upp-pilen.
- D2 heter nu ”panLeft” och flyttar vyn bakåt med en skärmbredd.
- D3 heter nu ”dpadDown” och fungerar som ned-pilen.
- D4 heter nu ”dpadLeft” och fungerar som vänsterpilen.
- D5 heter nu ”panRight” och flyttar vyn framåt med en skärmbredd.
- D6 heter nu ”dpadRight” och fungerar som högerpilen.

Vi kallar denna definition av HID-punktskriftsprotokollet för VisioBraille Vario-punktdisplay för ”VarioHID”-protokollet. Fördelen med denna standardisering är att alla enheter som använder detta protokoll kan bytas ut mot varandra, utan att något behöver konfigureras på nytt på själva enheten eller i skärmläsaren.
Med VarioHID-protokollet kan du naturligtvis fortfarande definiera egna funktioner med nya tangentkombinationer i skärmläsaren.
Vid integrering av skärmläsare i andra system är det viktigt att känna till att skärmläsare internt sorterar tangenter som trycks ned samtidigt i en bestämd ordning. För de flesta skärmläsare är denna ordning: ”DPadRight, PanRight, DPadLeft, DPadDown, PanLeft, DPadUp”. Det är lämpligt att kontrollera denna ordning med din specifika skärmläsare.

5. Arbeta med skärmläsare

Följande avsnitt beskriver konfigurationen och standardtangentkombinationerna för de skärmläsare som stöds. Även om grundfunktionerna är desamma, finns det i vissa fall betydande skillnader när det gäller utökade tangentkombinationer. Du kan själv definiera alla kombinationer som saknar tilldelning i respektive skärmläsare. Observera att dessa tilldelningar kan komma att ändras till följd av uppdateringar från skärmläsartillverkarna. För exakta uppgifter om tangentkombinationer och information om hur du tilldelar egna funktioner, vänligen se dokumentationen för respektive skärmläsare.

5.1 JAWS

VarioHID 40 ansluts till den aktuella versionen av skärmläsaren JAWS via protokollet ”VarioHID” eller protokollet ”VarioClassic”.

JAWS och protokollet ”VarioHID”

Från och med version 2026 kan VarioHID 40 användas tillsammans med skärmläsaren JAWS och HID-protokollet för punktskrift. Ställ in VarioHID 40 i driftläget ”VarioHID”. Ingen särskild drivrutin eller tilläggsmodul för

skärmläsaren krävs. Enheten identifieras automatiskt så snart ”HID Braille” har aktiverats i inställningarna för punktskriftsskärmar.
I JAWS version 2026 finns ännu ingen förinställd tangentkonfiguration för VarioHID 40 i driftläget ”VarioHID”, vilket innebär att till en början endast grundfunktionerna är aktiva. Du kan skapa egna tangentkonfigurationer eller ladda ner dem från www.visiobraille.de/variohid-40/; packa upp ZIP-filen och följ de medföljande instruktionerna.

JAWS och protokollet ”VarioClassic”
JAWS-versioner äldre än 2026 har inte stöd för HID-punktskrift. Med hjälp av det etablerade protokollet ”VarioClassic” kan skärmläsaren anslutas på samma sätt som äldre Vario-punktskriftsskärmar. För att göra detta krävs installation av ett JAWS-tillägg, såvida detta inte redan har konfigurerats för andra Vario-punktskriftsskärmar. Ställ in VarioHID 40 i driftläget ”Classic”.
Ladda ner JAWS-tillägget från webbplatsen www.visiobraille.de/variohid-40/. Det är en ZIP-fil med namnet ”vb-vario-screenreader-jaws_extension-v15.53- 20260922.zip", som innehåller en körbar fil och instruktioner.

Installera först JAWS och aktivera programmet. Kör därefter den nedladdade körbara filen för att påbörja installationen av JAWS-tillägget. Du vägleds genom en enkel installationsdialog där du behöver bekräfta genom att välja ”Nästa” några gånger, och slutligen ”Slutför” eller ”Klar”. Starta därefter om datorn och öppna JAWS. Som regel identifieras VarioHID 40 automatiskt. I vissa äldre versioner av JAWS kan du behöva aktivera drivrutinen ”BAUM Universal USB” via JAWS-menyn: gå till ”Alternativ” (Options), välj ”Punktskrift” (Braille) och klicka på knappen ”Lägg till punktskriftsskärm” (Add Braille Display). Följ anvisningarna; därefter måste JAWS startas om.

Standardtangentkombinationer i JAWS
Följande tabell innehåller de viktigaste tangentkombinationerna för VarioHID 40 i JAWS. Dessa gäller för båda protokollen.

Tangenter (punktskriftstecken)	Funktion
D1+D2+D5 (h)	Tangentbordshjälp på/av
D2+D4+D5 (j)	Flyttar JAWS-fönstret till förgrunden
D1 (a)	Flytta raden uppåt
D3 (.)	Flytta raden nedåt

D2 (,)	Flytta en skärmbredd åt vänster
D5 (!)	Flytta en skärmbredd åt höger
D4 (")	Växla mellan PC-markör och JAWS-markör
D6 (')	Flytta punktskriftsskärmen till den aktiva markören
D2+D4 (i)	Flytta JAWS-markören till PC-markören
D1+D4 (c)	Flyttar till toppen av filen
D3+D6 (-)	Flyttar till botten av filen
D1+D2 (b)	Visar den övre kanten av det aktiva fönstret
D5+D6 (<)	Visar det aktiva fönstrets nederkant
D1+D2+D3+D5 (r)	Startar automatiskt punktläsningsläge
D1+D2+D4+D5 (g)	Översättning av förkortad punktskrift på/av
D1+D3+D4+D6 (x)	Stänger av punktskriftsmarkering
D1+D2+D3+D6 (v)	Justerar detaljnivån för punktskrift
D2+D3+D5 (+)	Växlar mellan 6-punkts- och 8-punktsläge
D3+D5 (*)	Flyttar den aktiva markören med punktskriftstangenter
D1+D4+D5 (d)	Minimera alla program som körs
D3+D4 (|)	Aktiverar Start-menyn
D1+D3 (k)	Skift Tabb
D4+D6 ($)	Tabb
D2+D3+D4+D5 (t)	Alt Tabb
D1+D5 (e)	Escape
D2+D6 (?)	Enter
D4+D5 (>)	Ta bort element vid markören
D1+D3+D5 (o)	Öppnar eller stänger en rullgardinslista
D2+D4+D6 (9)	Stänger en listruta
D1+D2+D3 (l)	Öppnar länklista
D2+D3+D6 (()	Öppnar en dialogruta med en lista över HTML-rubriker
D1+D2+D4 (f)	Öppnar en lista över alla aktiva ramar
D1+D3+D4 (m)	Aktiverar menyraden
D1+D2+D3+D4 (p)	Flyttar fokus till föregående dokumentfönster
D1+D3+D4+D5 (n)	Flyttar fokus till nästa dokumentfönster
D2+D5+D6 (/)	Stänger det aktiva dokumentfönstret
D2+D3+D4 (s)	Öppnar dialogrutan JAWS-uppgiftslista
D2+D4+D5+D6 (w)	Placerar Windows-genvägstangenter i den virtuella visningen
D3+D5+D6 ())	Placerar JAWS-tangenter i den virtuella visaren
D1+D3+D5+D6 (z)	Anger tiden

D1+Routing	Visar formateringsinformation.
D3+Routing	Att välja med punktskriftsdisplayen.

5.2 NVDA

VarioHID 40 ansluter till den aktuella versionen av skärmläsaren NVDA via protokollet ”VarioHID” samt via protokollet ”VarioClassic”.

NVDA och protokollet ”VarioHID”

VarioHID 40 kan användas tillsammans med skärmläsaren NVDA och HID-protokollet för punktskrift från och med version 2021.3. Ingen särskild drivrutin eller tillägg för skärmläsaren krävs. Ställ in VarioHID 40 på driftläget ”VarioHID”. Enheten identifieras automatiskt så snart du ställer in identifiering av punktdiplayer på ”Automatisk” under ”Inställningar” och ”Punktskrift”, samt aktiverar alternativet ”Standard HID-punktskriftsskärmar”.
I läget ”VarioHID” tilldelar NVDA initialt endast grundläggande funktioner efter installationen. Du kan lägga till den fullständiga standarduppsättningen av tangentfunktioner på följande sätt: Ladda ner standarduppsättningen från www.visiobraille.de/variohid-40/, packa upp ZIP-filen och följ de bifogade instruktionerna.

NVDA och protokollet ”VarioClassic”

Med hjälp av det etablerade protokollet ”VarioClassic” kan skärmen anslutas på samma sätt som äldre Vario-punktdisplayer. Ingen särskild drivrutin eller tillägg för skärmläsaren krävs. Ställ in VarioHID 40 på driftläget ”Classic”. Skärmen identifieras automatiskt så snart du ställer in identifiering av punktskriftsskärmar på ”Automatisk” under ”Inställningar” och ”Punktskrift”, samt aktiverar alternativet ”Baum/HumanWare/APH/Orbit - punktskriftsskärmar”.

Standardtangenttilldelningar i NVDA

Följande tabell innehåller de viktigaste tangenttilldelningarna för VarioHID 40 i NVDA. Tilldelningarna gäller för båda protokollen. För en ännu smidigare användning med tillgång till fler kommandon rekommenderar vi att du installerar tillägget ”Braille Extender”.

Tangenter (punktskriftstecken)	Funktion
D1+D2+D5 (h)	Hjälp för inmatning på/av
D1 (a)	Navigerar till föregående rad
D3 (.)	Går till nästa rad

D2 (,)	Navigerar en skärmbredd åt vänster
D5 (!)	Navigerar en skärmbredd åt höger
D4 (")	Skift+Tabb
D6 (')	Tabb
D1+D2 (b)	Ctrl+Tabb
D2+D3 (;)	Alt+Tabb
D4+D5 (>)	Pil upp tangent
D5+D6 (<)	Pil ner tangent
D2+D6 (?)	Home tangent
D3+D5 (*)	End tangent
D1+D4+D6 (3)	Ctrl+Home
D3+D4+D6 (0)	Ctrl+End
D1+D5+D6 (5)	Ctrl+Skift+Escape
D1+D3+D4	Ctrl+Skift+Escape
D4+D6 ($)	Program tangent
D1+D5 (e)	Windows tangent+E
D1+D2+D3+D5 (r)	Windows tangent+R
D1+D3+D4+D6 (x)	Windows tangent+X
D1+D4+D5 (d)	Windows tangent+M
D1+D4 (c)	Flyttar NVDA-markören till den första raden
D3+D6 (-)	Flyttar NVDA-markören till den sista raden
D1+D2+D4 (f)	Ställer in navigatorobjektet till det aktuella fokuset
D2+D4+D5+D6 (w)	Läser alla kontroller i det aktuella fönstret
D2+D3+D5 (+)	Meddelar formateringsinformationen vid den aktuella markörpositionen
D1+D2+D4+D5 (g)	Låser upp eller låser den vänstra musknappen
D2+D3+D5+D6 (=)	Låser upp eller låser höger musknapp
D2+D3+D6 (()	Simulerar ett enkelt klick med vänster musknapp
D1+Routing	Visar formateringsinformation.

5.2 VoiceOver

VarioHID 40 ansluts till den aktuella versionen av skärmläsaren VoiceOver via protokollet ”VarioHID” eller ”VarioClassic”.

VoiceOver och protokollen ”VarioHID” / ”VarioClassic”

Ställ in VarioHID 40 på driftläget ”VarioHID” eller ”Classic”. Anslut VarioHID 40 till enheten. Aktivera VoiceOver. I macOS görs detta med tangentkombinationen ”Command + F5”. Punktdisplayen identifieras automatiskt och omedelbart.

VoiceOver har stöd för grundläggande funktioner via sina tangenttilldelningar. Du kan definiera ytterligare tangenttilldelningar i inställningarna för VoiceOver.

Standardtangentkombinationer för VoiceOver

Följande tabell innehåller de viktigaste tangentkombinationerna för VarioHID 40 i VoiceOver. Kombinationerna gäller för båda protokollen.

Tangenter (punktskriftstecken)	Funktion
D1 (a)	Flytta rad uppåt
D3 (.)	Flytta rad nedåt
D2 (,)	Flytta en skärmbredd åt vänster
D5 (!)	Flytta en skärmbredd åt höger
D4 (")	Sluta interagera med objektet
D6 (')	Sluta interagera med objektet

5.3 Dolphin and Supernova Magnifier

VarioHID 40 ansluts till skärmläsaren Dolphin och till Supernova Magnifier & Screen Reader via protokollet ”VarioClassic”.

Dolphin / Supernova Magnifier och protokollet ”VarioClassic”

Skärmläsaren Dolphin samt Supernova Magnifier & Screen Reader identifierar VarioHID 40 via modulen Dolphin Synthesizer Access Module (SAM), som nås från Supernovas kontrollpanel under menyn ”Allmänt > Avancerat” (”General > Advanced”). VarioHID 40 identifieras där som ”VisioBraille VarioUltra Braille Display”. Om identifieringen inte sker automatiskt, markera kryssrutan ”VisioBraille VarioUltra” i listan i SAM och klicka på ”Identifiera alla enheter” (”Detect all devices”). Identifieringen kan ta en stund och måste slutföras helt. För korrekt funktion, välj läget ”VarioClassic” på VarioHID 40.

Dolphins standardtangentkombinationer

Dolphin delar in tangentkombinationer i logiska kategorier. Följande tabell är sorterad enligt dessa kategorier, baserat på version 24.05.

Tangenter (punktskriftstecken)	Funktion
D1+D2+D5 (h)	Tangentbordshjälp på/av
D2+D4+D5 (j)	Öppna Kontrollpanelen (åtgärdstangenter)
D1 (a)	Rad upp (punktskrift)
D3 (.)	Rad ned (punktskrift)
D2 (,)	Bredd vänster (punktskrift)
D5 (!)	Bredd höger(punktskrift)
D4 (")	Markör på/av (punktskrift)
D6 (')	Gå till fokus (punktskrift)
D1+D4 (c)	Överst (punktskrift)
D3+D6 (-)	Nederst (punktskrift)
D1+D2+D4+D5 (g)	Förkortad punktskrift på/av (Punktskrift)
D2+D3+D5 (+)	8-punkts / 6-punkts (punktskrift)
D1+D2+D3+D6 (v)	Välj detaljnivå (punktskrift)
D2+D4 (i)	Hoppa till applikationsmarkör (Dolphin-markörförflyttning)
D1+D3 (k)	Tangenterna Skift + Tab (simulera tangenttryckning)
D4+D6 ($)	Tab-tangent (Simulera tangenttryckning)
D5+D6 (<)	Ctrl + End (Simulera tangenttryckning)
D1+D5 (e)	Escape (Simulera tangenttryckning)
D2+D6 (?)	Enter-tangent (Simulera tangenttryckning)
D1+D3+D4 (m)	Alt (Simulera tangenttryckning)
D3+D4 (|)	Windows-tangent (Simulera tangenttryckning)
D2+D3+D4 (s)	Punktlista
D2+D3+D5+D6 (=)	Aktivitetsfält (listor)
D1+D3+D5+D6 (z)	Meddela datum och tid

5.4 BRLTTY

VarioHID 40 ansluts till den aktuella versionen av skärmläsaren BRLTTY via protokollet ”VarioClassic”.
BRLTTY kan installeras på Windows, Linux, Android och ChromeOS. Ställ in VarioHID 40 i läget ”BRLTTY”. I vissa Linux-distributioner, såsom Debian 13, aktiveras VarioHID 40 redan under installationen. Mer information om hur du använder BRLTTY finns på https://brltty.app.

5.5 Narrator

VarioHID 40 ansluts till den aktuella versionen av skärmläsaren Windows Berättaren via protokollet ”VarioHID”.
Ställ in VarioHID 40 i läget ”VarioHID”. Starta Windows Narrator. Punktdisplayen identifieras automatiskt.

6. Underhåll och hjälp

6.1 Rengöring och skötsel

Rengör höljet med en ren, torr trasa. Använd inga rengöringsmedel eller lösningsmedel. För en mer grundlig rengöring, vänligen kontakta tillverkaren eller din återförsäljare.

Obs: Använd självtestfunktionen i VarioHID 40 för att fälla upp alla punkter. Detta möjliggör optimal rengöring.

6.2 Firmware updates

Vi arbetar ständigt med att förbättra våra produkter och anpassa dem efter nya behov. Tillgängliga uppdateringar finns på vår webbplats www.visiobraille.de/variohid-40/ under rubriken ”Downloads” (nedladdningar). Du kan enkelt installera uppdateringen på punkdiplayen med hjälp av ett uppdateringsprogram. En Windows-dator krävs för att genomföra uppdateringen. Uppdateringsprogrammet vägleder dig genom processen med hjälp av inbyggd talutmatning. Läs instruktionerna för uppdateringsprogrammet innan du påbörjar uppdateringen.
Naturligtvis kan den inbyggda programvaran (firmware) även uppdateras till den senaste versionen i samband med underhåll utfört av tillverkaren eller en servicepartner.

6.3 Felsökning

Fungerar inte din VarioHID 40 som den ska? Gå igenom följande lista för att hitta orsaken till felet. Om detta inte hjälper, stäng av enheten och kontakta din återförsäljare eller tillverkaren.

Enheten går inte att starta: Prova att stänga av din VarioHID 40 och slå på den igen. Kontrollera att USB-kabeln är ansluten till en dator som är påslagen eller till en fungerande USB-port. Vid behov kan du testa porten med en annan USB-enhet; lyssna även efter ljudsignaler från

operativsystemet när du stänger av och slår på din VarioHID 40. Använd alltid den medföljande originalkabeln och kontrollera eventuella USB-hubbar som är anslutna däremellan. Vi rekommenderar att du ansluter VarioHID 40 till en USB-port direkt på datorn.

Punktdisplayen visar ”VarioHID 40” men fungerar inte: Detta beror oftast på att VarioHID 40 inte identifieras av ditt skärmläsarprogram. Följ anvisningarna ovan, och om du använder JAWS, se till att den extra drivrutinen har installerats. Om möjligt, testa VarioHID 40 med ett annat skärmläsarprogram eller en annan dator för att ringa in problemet. Om du använder ett skärmläsarprogram som inte stöder VarioHID 40, vänligen kontakta din återförsäljare.

Punktskriftsraden visar obegripliga tecken: Punktskriftsutmatningen kan vara vänd åt fel håll eller upp och ner. För att återställa den, stäng av VarioHID 40 genom att föra strömbrytaren bort från USB-uttaget. Anslut VarioHID 40 till USB-porten. Håll in tangenterna D2+D5 och för strömbrytaren mot USB-uttaget.

Visningskvaliteten i vissa moduler kan försämras: Beroende på hur intensivt enheten används kan hudfetter och fibrer med tiden samlas i modulhöljena, vilket hindrar stiften från att röra sig obehindrat. Detta kan leda till att punkterna blir svagare, eller i extrema fall till att stiften slits ned. Vid normal användning kan du prova att koppla bort punktdisplayen och torka av den – med modulerna vända nedåt – med en trasa som fuktats lätt med alkohol. Gör endast detta om du har tillräcklig erfarenhet; sådan rengöring sker på egen risk. Ett ännu bättre alternativ, som också rekommenderas, är regelbunden rengöring utförd av oss eller din återförsäljare; vid regelbunden användning bör detta ske minst vartannat år. Om problemet inte kan åtgärdas på detta sätt kan modulerna vara defekta eller utslitna. I sådana fall måste de berörda delarna bytas ut.

6.4 Defekter och reparation

Fungerar inte din VarioHID 40, och hjälper ingen av lösningarna i felsökningskapitlet 6.3? Vänligen kontakta tillverkaren eller din återförsäljare.
Du kan nå tillverkarens serviceavdelning via telefon eller e-post. Kontaktuppgifterna hittar du i kapitel 9.4. Våra medarbetare hjälper dig att kontrollera enheten och kan, om det föreligger ett fel, ordna med upphämtning av den. I så fall skickas en servicekartong till dig, i vilken du kan packa ner enheten. Transportören kan hjälpa dig med detta; visa vid behov upp den här manualen för dem.

7. Säkerhetsanvisningar

Läs bruksanvisningen och säkerhetsanvisningarna innan du använder enheten för första gången.
Varning: Om varningarna inte följs finns det risk för skador på enheten och personskador. Om anvisningarna inte följs kan garantin upphöra att gälla.

Kontrollera att förpackningens innehåll är komplett innan du använder enheten. Meddela leverantören omedelbart om delar saknas eller är skadade. Enheten får endast tas i bruk om inga synliga skador finns på själva enheten eller kabeln. Skadade enheter får inte anslutas till datorn.

Spara förpackningen på en säker plats så att enheten kan packas ned korrekt inför framtida transport eller reparation. Om en enhet som returneras inte är korrekt förpackad kan garantin upphöra att gälla. Vid behov kan vi skicka emballage för serviceärenden till dig.

Förvara förpackningsmaterial, särskilt plastfolie och påsar, utom räckhåll för barn. Det finns risk för kvävning.

Enheten är endast avsedd för användning i bostäder och kommersiella lokaler. I medicinska inrättningar får enheten endast användas i kontorsutrymmen.
Inuti enheten genereras 200 V från USB-spänningen. Denna spänning driver punktskriftsmodulerna. Öppna, ta isär eller modifiera därför aldrig enheten, och försök inte heller reparera den på egen hand. Att öppna höljet kan leda till personskador och ytterligare skador på enheten.

Reparationer får endast utföras av tillverkaren eller av företag som auktoriserats av tillverkaren.

Placera inte enheten på ett instabilt underlag. Enheten kan då falla, vilket kan leda till skador på enheten eller personskador.

Dra USB-kabeln så att ingen snubblar över den och så att enheten inte kan dras ner från bordet.
Använd endast enheten med rena händer. Undvik att hantera vätskor, drycker eller livsmedel i närheten av enheten.

Se till att sand eller damm inte tränger in i enheten, då detta kan orsaka funktionsfel och göra reparation omöjlig.

För inte in några föremål i öppningarna.

Undvik stötar och mekaniska skador på höljet och tillbehören. Kasta inte enheten och tappa den inte.

Om du hör ovanliga ljud, eller om rök eller en ovanlig lukt kommer från enheten, ska du omedelbart dra ur USB-kabeln.
Om vätska eller metalldelar tränger in i enheten, dra omedelbart ur USB-kabeln.

Använd endast originaltillbehör; användning av andra tillbehör kan skada enheten och äventyra säkerheten.

Enheten får inte användas eller förvaras på följande platser, då den kan ta skada: i bilar som står parkerade i solen med stängda fönster; i direkt solljus eller nära värmefläktar, radiatorer, spisar och liknande värmekällor; på platser med kraftiga vibrationer, till exempel på tvättmaskiner; på fuktiga platser såsom badrum, i eller nära vatten, eller i regn eller snö.

Använd inte enheten i temperaturer under 0 °C eller över 40 °C. Luftfuktigheten bör ligga mellan 20 % och 80 %. Undvik platser med extrema eller snabba temperaturväxlingar.

Om du har flyttat enheten från en kall miljö till användningsplatsen kommer den inte att fungera omedelbart, och kondens kan bildas. Låt enheten långsamt nå rumstemperatur och vänta tills den är helt torr innan du tar den i bruk.

8. Tekniska data

De tekniska uppgifterna anges i följande tabell:

Storlek	Bredd 302 mm, höjd 21 mm, djup 72 mm
Vikt	0.54 kg
Braille celler	40 – åtta teckens celler
Routing knappar	40 – en för varje cell
Display knappar	6 – 3 på varje sida
Datoranslutning	USB-C
Strömförsörjning	5 V DC / max. 500 mA
Strömbrytare	På vänster sida av displayen
Hölje	Svart anodiserad aluminium
Driftstemperatur	0 °C to 40 °C
Relativ luftfuktighet under drift	20 % to 80 %
Temperatur för lagring och transport	-10 °C to 50 °C
Relativ luftfuktighet under lagring	30 % to 80 %
Skärmläsare som stöds	JAWS, NVDA, VoiceOver
Systemkrav	Dator, surfplatta eller smartphone med USB-port och en kompatibel skärmläsare (Windows, macOS, iOS, Linux, Android, ChromeOS); en Windows-dator krävs för uppdateringar av den inbyggda programvaran (firmware)

9. Juridisk information

9.1 CE överensstämmelse

Produkten uppfyller Europeiska unionens direktiv och är försedd med CE-märkning. Endast tillbehör som är avsedda för detta ändamål får användas.

9.2 Återvinning

Enheten innehåller elektroniska komponenter. För att undvika miljörisker och faror till följd av felaktig avfallshantering måste produkten och dess tillbehör kasseras i enlighet med gällande föreskrifter. Produkten ska lämnas in vid en insamlingsplats för återvinning av elektronisk utrustning; alternativt kan du kontakta din återförsäljare.
Symbolen med en överkryssad soptunna på hjul, som även finns på enhetens typskylt, anger att enheten och dess tillbehör inte får slängas i hushållsavfallet när de har tjänat ut. Miljöriktig avfallshantering är obligatorisk.

9.3 Garanti

För enheten gäller tillämpliga lagstadgade garantiregler samt de garantier som lämnas av tillverkaren, LUCAS components GmbH. LUCAS components GmbH garanterar att enheten vid leveranstillfället är fri från material- och tillverkningsfel. Garantitiden börjar löpa från datumet på mottagningskvittot eller, vid leverans av beställda varor, från datumet på följesedeln till slutkunden.

- Garantin för nya enheter är 24 månader.
- Tillverkarens garanti för slitdelar (t.ex. laddningsbara batterier / batterier / punktskriftsstift / databärare) är 6 månader.
- Garantin för reparationer och reservdelar är 12 månader.

Defekter som orsakats av användaren samt skador till följd av felaktig användning eller användning på annat sätt än vad som avsetts omfattas inte av garantianspråk.

Enheten är avsedd för slutkunder för användning i hemmet eller på kontoret. LUCAS components GmbH förbehåller sig rätten att reparera enheten eller ersätta den med en likvärdig eller bättre produkt.

Delar som byts ut vid reparationer eller åtgärder tillfaller LUCAS components GmbH.

LUCAS components GmbH tar inget ansvar för användning av enheten på annat sätt än vad som beskrivs i bruksanvisningen.

LUCAS components GmbH och dess företrädare frånsäger sig allt ansvar för indirekta skador eller följdskador. Den ursprungliga användarens rättigheter begränsas till utbyte av komponenter i enheten.

Garantin gäller endast om enheten har servats i inköpslandet av LUCAS components GmbH eller en auktoriserad partner, och om alla garantiförseglingar är intakta. För ytterligare garantianspråk eller underhållsåtgärder under eller efter garantiperioden, vänligen kontakta tillverkaren eller din återförsäljare.

Vid reparationer eller åtgärder måste enheten skickas in i sin originalförpackning eller i en särskild serviceförpackning. Kostnader för frakt, emballage och försäkring täcks inte.

Allmänna villkor för LUCAS components GmbH

9.4 Tillverkarinformation

LUCAS components GmbH
Adress: Max-Grossmann-Straße 1, 07745 Jena, Tyskland
Telefon: +49 3641 6686 133
E-post: visiobraille@lucas-jena.de
Webbplats: www.visiobraille.de
Produkter från VisioBraille distribueras av tillverkaren LUCAS components GmbH samt via dess återförsäljarnätverk.

9.5 Dokumentation och upphovsrätt

Alla tekniska data, uppgifter och produktegenskaper i denna handbok har sammanställts efter bästa förmåga och överensstämmer med förhållandena vid tidpunkten för publiceringen.
Som en del av den kontinuerliga tekniska utvecklingen förbehåller vi oss rätten att när som helst göra ändringar och förbättringar av produkten och tillhörande dokumentation. Ändringar kan ske utan föregående meddelande.
Vi tar inget ansvar för skador eller följdskador som direkt eller indirekt uppstår till följd av felaktig, ofullständig eller motstridig information i denna handbok.
Copyright © 2026 LUCAS components GmbH, Max-Grossmann-Straße 1, 07745 Jena, Tyskland. Med ensamrätt. Ingen del av denna publikation får reproduceras, överföras i någon form eller på något sätt, eller lagras i en databas eller ett söksystem, utan föregående skriftligt tillstånd från LUCAS components GmbH.
Alla licenser och varumärken tillhör respektive ägare.